

UNDERVISNINGS
MINISTERIET

Børn og unge på krisecentre skal også i skole

- undervisning
til børn og unge
på krisecentre

Børn og unge på krisecentre skal også i skole

- undervisning til børn og unge
på krisecentre

1. udgave, oktober 2014
ISBN: 978-87-603-3007-0 (webudgave)

Udgivet af Undervisningsministeriet,
Afdelingen for Folkeskole og
Internationale opgaver,
oktober 2014

Redaktion:
Undervisningsministeriet
med bistand fra Tonsberg Tekst

Grafisk tilrettelæggelse:
Christina Bruun Olsson

Fotos: Colourbox

Printed in Denmark 2014

Publikationen kan ikke bestilles
i trykt form.

Der henvises til onlineversion på
www.uvm.dk/krisecentre

Indhold

Indledning	6
1: Børn og unge på krisecentre	7
2: Ansvaret for at børnene får undervisning	13
3: Drivkræfter for undervisning	17
4: Krisecentrets handlemuligheder	19
Læs mere	27
Tillæg: Hvem kan gøre hvad	

Forord

Alle børn og unge i Danmark skal blive så dygtige, som de kan. Nogle børn står imidlertid i en vanskelig situation, som kan gøre det svært for dem at følge med i skolen. Det er de børn og unge, som sammen med deres mor opholder sig på et krisecenter som følge af vold eller trusler om vold i hjemmet.

Med denne pjece sætter Undervisningsministeriet fokus på, at også disse børn og unge skal have undervisning, så de får de bedste muligheder for at uddanne sig. Mange krisecentre gør en stor indsats for at understøtte,

at børn og unges ophold på krisecentret ikke får negative faglige konsekvenser – og alligevel er det ikke altid, det lykkes. I denne pjece formidles viden og eksempler fra praksis til inspiration for krisecentrene. Andre interesserede er velkomne til at læse med.

Tak til referencegruppen bestående af LOKK, KL, Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold for værdifuld sparring samt Socialstyrelsen for værdifuld sparring.

Christine Antorini
Undervisningsminister

Indledning

Denne pjece formidler den aktuelle viden om undervisning af børn og unge, der opholder sig på krisecentre. Krisecentre deler ud af deres erfaringer og giver eksempler på praktiske løsninger, som de har skabt for at sikre undervisningen for børnene og de unge.

Pjecen er udarbejdet på baggrund af rapporten "Kortlægning af undervisning af og lektiehjælp til undervisningspligtige børn og unge på krisecentre", som er gennemført af Rambøll i november 2013. Rapporten kan downloades via www.uvm.dk.

Kortlægningen bygger på interview med ledere på de 42 krisecentre i landet samt en række fagpersoner på skoler, i socialforvaltninger og på

kvindekrisecentre. Hvor der i denne pjece henvises til "kortlægningen" eller "Rambølls kortlægning", drejer det sig om denne rapport. Alle citater og eksempler fra praksis stammer ligeledes fra Rambølls kortlægning.

Pjecen bygger desuden på "Årsstatistik 2012, Kvinder og børn på krisecentre" fra Socialstyrelsen. Denne statistik udarbejdes hvert år i samarbejde med Landsorganisation af Kvindekrisecentre (LOKK).

I Danmark findes der både krisecentre for kvinder og krisecentre for mænd. Rambøll-rapporten handler om de kvindekrisecentre, hvor der kan bo børn. Derfor dækker betegnelsen "krisecentre" i denne pjece udelukkende disse centre.

1 Børn og unge på krisecentre

Hvert år flytter flere hundrede børn sammen med deres mor ind på et af landets krisecentre som følge af vold eller trusler om vold i familien. Børnene har ofte selv haft volden meget tæt inde på livet. Nogle børn har set deres mor være udsat for vold, andre har selv været udsat for vold.

Begge dele kan medføre alvorlige problemer for barnet. Mange af børnene er traumatiserede og i psykisk krise, og dog er de samtidig også helt almindelige børn, der har brug for en helt almindelig hverdag og som ifølge lovgivningen har ret til at få undervisning og komme i skole.

Der er stor forskel på, hvordan disse børn og unge har det, og det har stor betydning for, om de er parate til at få undervisning. Nogle børn og unge er ikke særligt påvirkede af situationen og er hurtigt klar til at komme i skole. Andre er traumatiserede, har fysiske og psykiske mén eller er vrede, bange

eller angste og i psykisk krise. Det skal der selvsagt tages hensyn til, når de voksne omkring børnene tager beslutninger om undervisning og skole.

I 2012 var 683 undervisningspligtige børn på kvindekrisecentre sammen med deres mor¹. Opholdene varede fra én dag til mange måneder. 39 procent af børnene tilbragte mindre end tre uger på krisecentret, 33 procent var der mellem tre uger og tre måneder, og 21 procent af børnene opholdt sig mere end tre måneder på krisecentret. I gennemsnit opholdt børnene sig knap 60 døgn på krisecentret.

Blandt børnene i skolealderen var lidt over halvdelen indskolingsbørn i 2012: 56 procent var mellem seks og ni år og gik i 0.-3. klasse. 26 procent af skolebørnene var 10-12 år og gik på folkeskolens mellemtrin i 4.-6. klasse, og 18 procent af børnene og de unge på krisecentrene var mellem 13 og 16 år og gik i folkeskolens udskoling, i 7.-10. klasse.

"Det er jo børn, der er voldsomt præget af deres oplevelser. Deres mor eller de selv har været udsat for vold. De flytter fra deres hjem til et krisecenter, de mister måske kontakt til deres venner, ser ikke rigtig deres familie osv. Så der kører alt muligt rundt i hovedet på dem, og det kan godt betyde, at de ikke er klar til undervisning."

¹ De børn, der har været på krisecentre flere gange i løbet af perioden, vil optræde i statistikken flere gange. (Årsstatistik, Socialstyrelsen)

Kvindekrisecenter

- Et krisecenter er et midlertidigt opholdssted for kvinder, som ikke kan være i deres eget hjem på grund af vold eller trusler om vold fra deres samlever, tidligere samlever eller familiemedlemmer (i forbindelse med æresrelaterede konflikter).
- Kvinderne kan have deres børn med på krisecentret.
- Nogle kvinder henvender sig selv til krisecentret, andre kommer via kommunen, den praktiserende læge, venner eller familie.
- Det er muligt for kvinderne at være anonyme.
- På kvindekrisecentret kan kvinderne og deres børn bo i en periode og være i sikkerhed for voldsudøveren.
- Med til krisecentrets tilbud er at rådgive og vejlede kvinderne og sørge for, at de kan møde andre i samme situation og få hjælp til kontakten med offentlige myndigheder.
- Der findes 42 kvindekrisecentre, der modtager kvinder, der medbringer børn.

Undervisning under opholdet på krisecenter

Der er forskellige muligheder for at få undervisning, når et barn eller en ung i den skolepligtige alder flytter med sin mor på krisecenter: Barnet kan enten fortsætte på sin sædvanlige skole, flytte til en skole i nærheden af krisecentret eller få undervisning på selve centret.

Det er en fremherskende holdning på langt de fleste krisecentre, at børn og unge så vidt muligt bør gå i skole og modtage undervisning uden for krisecentret. Sådan er holdningen også hos de kvindekrisecentre, der tilbyder undervisning internt på centret.

Opfattelsen deles af både skoleledere, lærere, psykologer, sagsbehandlere og ansatte i kommunerne. Flere peger på, at det er godt for børnene at komme ud af krisecentret, fordi de dér vil møde jævnaldrende. Samværet med andre

børn er med til at bringe den usikre situation lidt i baggrunden. Dermed bliver det at gå i skole ikke blot noget fagligt men også noget socialt, som det er vigtigt for børnene at være en del af.

Fordelen ved at fortsætte i den sædvanlige skole er, at den kendte skole og mødet med kendte kammerater og lærere giver en kontinuitet i en hverdag, der ellers kan være svær. Udfordringen kan være, at barnet får længere transporttid, fordi krisecentret ligger i en anden del af byen eller i en anden kommune end den, hvor barnet ellers bor. Der kan også være udfordringer med barnets og morens sikkerhed, fordi der kan være risiko for, at en voldelig far kan opsøge barnet eller moren på skolen.

De fleste krisecentre følger en nogenlunde fast procedure for at afklare børnenes undervisning, men de færreste krisecentre har nedskrevne procedurer for det. 34 ud af 42 kvindekrisecentre

har faste aftaler eller ad-hoc-aftaler med en nærliggende skole eller med børne- og unge- eller skoleforvaltningen i kommunen. Det betyder, at børn, der flytter ind på krisecentret, ret hurtigt kan komme i skole – også selvom de ikke kan fortsætte på deres oprindelige skole.

15 ud af 42 krisecentre har mulighed for at tilbyde undervisning internt på krisecentret. De fleste steder er det dog sjældent, at muligheden bliver brugt. Langt de fleste krisecentre betragter intern undervisning som en løsning, der kun bliver aktuel, hvis andre muligheder ikke kan bruges.

I nogle situationer vil sikkerhedsmæssige eller logistiske forhold gøre, at intern undervisning er det eneste mulige alternativ til ingen undervisning. De krisecentre, der tilbyder intern undervisning, underviser typisk i dansk og matematik, mens der

kun undervises sporadisk i skolens øvrige fag. Nogle steder er det krisecentrets ansatte, der underviser, det kan være lærere eller pædagoger. Andre steder har krisecentre en aftale med en lokal skole, som stiller uddannede lærere til rådighed til at undervise børnene i centrets interne skole.

Rambølls kortlægning viser, at en tredjedel af de børn, der bor på krisecentre, fortsætter i deres egen skole. Det drejer sig om 32 procent af børnene. 22 procent begynder i en skole nær krisecentret, og kun 5 procent undervises internt på krisecentret, 3,4 procent får anden undervisning, for eksempel af deres mor. 9 procent får slet ikke undervisning. 28 procent er uoplyst².

Kortlægningen viser, at næsten alle børn fra krisecentrene deltager i undervisningen på lige fod med andre elever.

Langt de fleste krisecentre, 88 procent, tilbyder lektiehjælp. Lektiehjælpen foregår efter de enkelte børns behov, og det er typisk de frivillige på centrene, der står for denne hjælp.

Fra et undervisningspligtigt barn/ung flytter ind på krisecentret til han/hun modtager en form for undervisning går der for 22 af krisecentrene 10-21 dage, for 11 krisecentre går der 2-7 dage, og for fire krisecentre går der mere end 30 dage. 5 krisecentre har ikke kunne give oplysninger om varighed.

Varigheden af den periode, hvor børn og unge ikke modtager undervisning, afhænger primært af sagsgangens længde i statsforvaltningen og af den lokale skoles villighed til at optage barnet/den unge for en kortere periode.

Rambølls kortlægning giver på baggrund af interview med krisecentre, skoler og forvaltninger et overblik over disse faktorer, som fungerer som henholdsvis drivkræfter og barrierer for, at børn og unge får undervisning.

Drivkræfter og barrierer

En lang række faktorer påvirker undervisning og skolegang for børn, der bor på krisecentre. Nogle af dem er af psykologisk karakter, andre er rent praktiske, og andre igen handler om jura.

Drivkræfter

1. Morens indstilling til barnets skolegang
2. Et godt samarbejde mellem krisecenter og lokal skole
3. At krisecentret har faste procedurer for undervisning og skolegang
4. Flexibilitet blandt de involverede aktører
5. Barnets motivation for undervisning og skolegang

Barrierer

1. Trusselsbilledet mod mor og børn
2. Uafklarede juridiske forhold
3. Barnets generelle situation og behov
4. Samarbejde mellem kommuner og mellem krisecenter og kommuner
5. Når barnet har brug for specialundervisning
6. Afstand til barnets egen skole
7. Varigheden af opholdet på krisecentret

Drivkræfter og barrierer for undervisning af børn og unge på krisecentre

² De 28 % repræsenterer manglende svar fra et krisecenter. Krisecentrets leder anslår, at cirka halvdelen af børnene går på en lokal skole og resten på egen skole.

2 Ansvar for at børnene får undervisning

I Danmark er der undervisningspligt for alle børn og unge fra den 1. august i det år, de fylder seks år.

Forældrenes og barnets ansvar

Det er forældrenes ansvar, at deres børn får undervisning. Sådan er det også, når et barn flytter med sin mor på krisecenter: Moren er forpligtet til at finde en passende undervisningsløsning til sit barn, umiddelbart efter at hun og barnet er flyttet ind på krisecentret. Børnenes og de unges ansvar er at deltage i undervisningen i folkeskolen eller undervisning som svarer til det, der kræves i folkeskolen.

Hvis et forældrepar har fælles forældremyndighed, skal begge forældre være enige, for at barnet kan skifte skole. Når kvinder flytter på krisecentre med deres børn på grund af vold fra barnets far, vil det ofte i praksis være umuligt at få samtykke fra faren, så

barnet kan skifte skole. Moren har i denne situation mulighed for at søge statsforvaltningen om at få tilkendt midlertidig forældremyndighed eller midlertidig bopælsret over sit barn. Det kan være nødvendigt, hvis uenigheden mellem forældrene gør, at barnet ikke kan komme i skole.

Den forælder, som barnet har bopæl hos, har bopælsretten og bestemmer i vid udstrækning over barnet i hverdagen. Bopælsforælderen kan blandt andet bestemme, hvor i Danmark barnet skal bo, og vil dermed opnå ret til at bestemme, hvor barnet skal gå i skole.

Et mere vidtgående indgreb er en midlertidig forældremyndighed. En afgørelse om midlertidig forældremyndighed kan kun gives, hvis der er særlige omstændigheder i sagen. Den midlertidige forældremyndighed forhindrer, at barnet udleveres fra

daginstitution eller skole til en voldelig forælder. Tilkendes moren midlertidig forældremyndighed over barnet, træder den i kraft med det samme, og så kan barnet straks indskrives officielt i en ny skole.

Opholds- og bopælskommune

Når et barn flytter på krisecenter, kan der være flere kommuner involveret. Den kommune, hvor krisecentret ligger, kaldes opholdskommunen, fordi det er her barnet opholder sig, mens han eller hun er på krisecenter.

Den kommune, hvor barnet eller den unge har folkeregisteradresse og boede, før han eller hun flyttede på krisecenter, kaldes bopælskommunen. Hvis krisecentret ligger i den samme kommune, hvor barnet normalt bor, er bopæls- og opholdskommunen den samme.

”Det er forældrenes ansvar, at de får sendt deres børn i skole, men krisecentret kan støtte op og motivere, hjælpe med at skabe kontakt og tydeliggøre at det er vigtigt, at børnene kommer i skole. Hvis moren stritter imod, har vi børne- og familiesagsbehandlere fra kommunen tilknyttet.”

Kommunernes ansvar

Ifølge folkeskoleloven er det kommunens ansvar at tilbyde undervisning til børn og unge, der enten bor eller opholder sig i kommunen. Det betyder, at børn på krisecentre enten kan fortsætte i deres hidtidige skole i deres bopælskommune eller følge undervisningen i en lokal skole i deres opholdskommune, hvor krisecentret ligger.

Ethvert barn kan optages på en folkeskole i det skoledistrikt, hvor barnet bor. Børn, der flytter under deres skoleforløb, og samtidig skifter skoledistrikt har ret til at fortsætte deres skoleforløb på den hidtidige skole. Det frie skolevalg betyder, at forældre kan få deres barn optaget på en anden folkeskole end deres egen distriktskole, hvis der er plads, og hvis den modtagende skole har et passende tilbud til barnet.

Hvis barnet skal gå i skole i en anden kommune end bopælskommunen, er det bopælskommunens ansvar at betale for barnets skolegang. Vilkaerne for bopælskommunens betaling, herunder beregningen af udgiften, aftales mellem kommunerne indbyrdes. Hvis kommunerne ikke har indgået en aftale om det, følger man Undervisningsministeriets tilbagefaldsregler om betaling ved skolegang i en anden kommune.

Hvis der er behov for transport, skal det afklares, hvem der skal betale for transporten mellem krisecentret og barnets skole. Moren kan selv betale for transporten, eller hun kan ansøge sin bopælskommune om støtte. Bopælskommunen er normalt kun forpligtet til at finansiere transport til elever, som går på en skole i deres eget skoledistrikt i bopælskommunen. Kommunen kan beslutte at yde støtte til transport i videre omfang end det, som er fastsat i reglerne.

Alle kommuner skal desuden udpege en kontaktperson, som skal sikre hurtig og smidig sagsbehandling på tværs af kommunerne og statsforvaltningens afdelinger i tilfælde, hvor en familie både har massive socialretlige problemer (for eksempel vold, misbrugsproblemer eller psykiske problemer), og familieretlige problemer (eksempelvis uenighed om bopæl, samvær eller forældremyndighed).

Den kommune, som efter den sociale lovgivning er kvindens handlekommune, skal også tilbyde kvinden familierådgivning for at støtte hende og hendes børn i at etablere sig efter opholdet på krisecentret. Det omfatter blandt andet sikring af barnets fortsatte skolegang. Rådgivningen skal ydes i tiden op til, at kvinden flytter fra krisecentret.

Krisecentrets ansvar

Krisecentret har ikke noget formelt ansvar for, at børn og unge på centret får undervisning.

Krisecentrets ansvar er ifølge service-loven at yde omsorg og støtte til kvinder og børn på krisecentret. Krisecentret har dog pligt til at underrette barnets bopælskommune, hvis barnet ikke opfylder undervisningspligten, og hvis der er behov for særlig støtte i den forbindelse.

---

3 Drivkræfter for undervisning

Krisecentrene peger på en række forhold, der er med til at fremme børnenes skolegang. De vigtigste drivkræfter, for at børnene modtager undervisning under opholdet på krisecentret, er beskrevet i dette kapitel.

A: Morens indstilling og situation

Det, at en mor prioriterer sit barns skolegang, har afgørende betydning for, at børn og unge får undervisning, mens de er på krisecenter. Det er en fordel, når moren fra begyndelsen er indstillet på, at barnets hverdag – og dermed også skolegang – skal normaliseres så meget som muligt under opholdet på krisecentret. Hvis moren har overskud til at skabe struktur om barnets hverdag – for eksempel ved at stå op om morgenen og smøre madpakker og få barnet i skole – øger det barnets motivation for at komme i skole.

B: Barnets motivation

Mange børn vil rigtig gerne gå i skole under deres ophold på krisecentret, og de er glade for at se andre børn. Det hjælper dem til at tænke på noget andet end krisen i deres familie. Børnenes motivation bliver styrket af, at lærere og skoleleder formår at skabe trykthed om deres skolegang.

”Morens indstilling er barriere nummer ét og drivkraft nummer ét for at børnene får undervisning.”

C: Et godt samarbejde mellem krisecenter og den lokale skole

Et tæt samarbejde mellem krisecentret og en eller flere lokale skoler er med til at sikre undervisning for børn og unge på krisecentret. Når centret har en fast aftale med en skole, kan barnet eller den unge i princippet starte i skole fra den ene dag til den anden. Den slags aftaler kan minimere den pause i undervisningen, som børn og unge typisk får, i forbindelse med flytningen til krisecentret.

D: At krisecentret har faste procedurer for undervisning og skolegang

Det gavner barnets undervisning, at krisecentret har faste procedurer for, hvordan man griber barnets undervisning an. En fast procedure kan være, at krisecentret hurtigt efter familiens ankomst taler med moren om undervisning af børnene.

E: Flexibilitet blandt de involverede aktører

Det kræver en høj grad af flexibilitet hos alle involverede at håndtere de mange juridiske, logistiske og økonomiske udfordringer, der følger med, når børn flytter med deres mor på krisecenter og samtidig skal fortsætte deres skolegang. Fælles forældremyndighed kan således forhindre, at barnet skifter skole. På samme måde kan uklarhed om hvilken kommune, der skal betale for skolegangen, trække løsningen i langdrag. Flexibilitet hos alle de involverede myndigheder og andre aktører er derfor afgørende for at finde løsninger, så børnene kan fortsætte i skole.

”Vores smidige aftale med den lokale skole er meget positiv. De siger ja til alle de børn, vi kommer med. Alle børn skal have undervisning, også selv om det kun er tre uger.”

4 Det kan krisecentret gøre

Krisecentrene kan understøtte børnenes undervisning ved at etablere et generelt beredskab og nogle faste procedurer. Beredskab og procedurer skal kunne håndtere de spørgsmål og udfordringer, som er forbundet med barnets og morens særlige situation.

Generelt er krisecentrene meget opmærksomme på vigtigheden af skolegang, og de fleste steder har man mundtlige procedurer for håndteringen af børnenes undervisning. 81 procent af krisecentrene i kortlægningen siger, at de i praksis er med til at sørge for, at børnene på krisecentret får undervisning. Krisecentrets personale

har derfor en meget central rolle i at understøtte, at børnene og de unge på krisecentrene kommer i skole.

En række praktiske, juridiske og sikkerhedsmæssige barrierer kræver deres løsninger, hvis det skal forhindres, at et barn eller en ung på et krisecenter får et brud på sin skolegang. I det følgende beskrives disse barrierer, og eksempler på hvordan krisecentrene kan gribe dem an.

”Vi holder fast i, at det er en del af at være på kvindekrisecenter, at børnene går i skole uden for centret. Det er sat i system allerede ved indskrivningsproceduren. Det er vigtigt at få noteret, hvor børnene går i skole, og om de skal blive ved med det, eller om der skal findes en anden løsning.”

Den generelle forberedelse

Etablér faste procedurer for skolegang

Krisecentrene kan med fordel etablere faste procedurer for, hvordan man forholder sig, når man modtager børn, der skal gå i skole. De faste procedurer sikrer, at børnenes undervisning altid drøftes med familien, når den flytter ind på krisecentret. Dermed sikres det, at der hurtigt findes en løsning på undervisningssituationen. Procedurerne er også med til at støtte moren i, at børnene får undervisning.

Hold kontakten til kommunen

Børnenes muligheder for at få undervisning er bedre, når kommunerne indbyrdes har et velfungerende samarbejde, og når der er et godt samarbejde mellem krisecenter og kommune. Krisecentret kan understøtte dette samarbejde ved at sørge for et etablere og holde en jævnlig kontakt til kommunen. I det enkelte tilfælde kan krisecentret hjælpe moren med at gøre kommunen/kommunerne opmærksom på den særlige situation omkring barnets skolegang.

Samarbejd med lokale skoler

Krisecentret kan etablere aftaler med lokale skoler om, at krisecentrets børn kan følge undervisningen dér. Det betyder, at krisecentrets børn og unge hurtigt kan modtage undervisning.

”Skolen kom og talte med mor om, at de vil garantere, at børnene er i sikkerhed. Først fik de undervisning på krisecentret, og efter 14 dage begyndte de på den lokale skole. De kom begge til at møde forskudt for at kunne undgå at faren opsøgte dem.”

Når et barn flytter ind

Skab sikkerhed for barnet

Trusselsbilledet mod mor og børn og manglende sikkerhed for familien er den største barriere for, at børn får undervisning, mens de er på krisecenter. Hvis der er risiko for, at faren vil opsøge familien eller hente barnet i skolen, er det svært at sikre, at barnet får undervisning.

Det skal derfor afklares, om det er sikkert for barnet eller den unge at gå i skole uden for krisecentret. Alle krisecentre laver en risikovurdering sammen med moren – i nogle tilfælde også i samarbejde med en sagsbehandler eller med politiet. Hvis trusselsbilledet betyder, at barnet ikke kan forsætte i sin egen skole, er en mulighed, at barnet starter i en skole nær krisecentret. I en ny skole kan man sikre rutiner, som er med til at reducere trusselsbilledet. Det kan for eksempel være andre mødetider. Alternativt kan barnet undervises på centret.

Inspiration:

Et tilpasset undervisningstilbud

Et barn flyttede ind på krisecentret med sin mor og kunne ikke fortsætte i sin egen skole, da den lå for langt væk. I stedet brugte krisecentret en fast aftale med en nærliggende skole. Krisecentret ringede til skolen og arrangerede et møde med skolelederen, moren, barnet og krisecentrets pædagog. Her blev det besluttet, at barnet skulle starte stille og roligt på skolen.

Barnet skulle i begyndelsen ikke følge alle timer, fordi det var mærket af den vold, som både moren og barnet selv havde været udsat for. Omkring tre uger efter at mor og barn var flyttet ind på krisecentret, begyndte barnet i et individuelt tilpasset forløb, der tog hensyn til både barnets frygt og ønsket om at gå i skole.

Efter cirka to måneder deltog barnet i undervisningen på lige fod med klassens øvrige elever.

Hjælp moren med en midlertidig bopælsret/forældremyndighed

Når moren og faren har fælles forældremyndighed, kan barnet hverken udskrives af den gamle skole eller indskrives i en ny skole uden farens samtykke. Moren kan heller ikke ændre barnets adresse uden at have retten til at bestemme, hvor barnet må bo (bopælsretten).

Når kvinder flytter på krisecenter med deres børn på grund af vold fra barnets far, vil det ofte i praksis være umuligt at få samtykke til skoleskift fra faren. Problemet kan løses i statsforvaltningen, men her kan det tage lang tid at løse de komplekse sager.

Krisecentret kan hjælpe ved at gøre moren opmærksom på muligheden for at ansøge Statsforvaltningen om en midlertidig afgørelse om bopæl eller forældremyndighed. Krisecentret kan også bistå moren ved at tage kontakt til kommunens kontaktperson i forhold til Statsforvaltningen. Denne kontaktperson kan bistå til at sikre en smidig sagsbehandling på tværs af myndighederne.

”Det tager lang tid at få børnene i skole i de problematiske situationer, hvis for eksempel forældremyndigheden ikke er afklaret i statsforvaltningen, og far er en trussel, eller hvis barnet kommer fra en kommune, der ligger langt fra centret. Det er vanskeligt, og er kernen i udfordringen med at sikre børnenes skolegang.”

Arbejd med barnets undervisningsparathed og trivsel

De børn, der flytter ind på krisecentrene, er typisk i en meget udsat og sårbar situation. Som regel har de levet en omtumlet tilværelse op til flytningen. I nogle tilfælde er barnet slet ikke klar til at gå i skole eller modtage undervisning, og af den grund prioriterer krisecentret disse børns psykiske eller sociale trivsel højere end undervisning.

Krisecentret kan hjælpe med støtte til barnet, så det kan bearbejde sine oplevelser. Kommunen skal tilbyde alle børn og unge på krisecentre fire til ti timers samtale med en psykolog, og krisecentrene kan også ansætte pædagoger, der kan hjælpe barnet eller den unge med at bearbejde deres oplevelser. Derudover kan krisecentret også i samarbejde med kommunen bistå til at få afklaret muligheden for at få tilrettelagt et undervisningstilbud, der tager hensyn til særligt sårbare og traumatiserede børn.

”Vi forholder os altid til, om barnets indlærings-
evne er belastet så
meget af omstændig-
hederne, at undervisning
ikke er en mulighed.
Hvis de er voldsomt
kriseramte, kan det være
svært, fordi situationen
simpelthen kan hæmme
barnet.”

Støt moren

Kvinderne på krisecentret har ofte ikke overskud til at håndtere de praktiske forhold og få løst eventuelle udfordringer med at få sendt børnene i skole. Det drejer sig både om det at finde et egnet undervisningstilbud, men også det at få sat struktur på hverdagen, så børnene kommer afsted. Hvis barnet skal fortsætte i sin almindelige skole, mens han eller hun bor på krisecenter med sin mor, kan afstanden mellem krisecenter og skolen være en barriere for, at barnet kommer i skole. Ofte har moren ikke råd til at betale for transporten.

Krisecentrene kan her yde en værdifuld indsats ved at støtte kvinderne. En del af den støtte kan være at hjælpe moren med at få organiseret og genetableret en hverdag med faste rutiner for sig selv og sine børn, ligesom krisecentret kan bistå moren i at få talt med kommunen om mulighederne for støtte fx til transport.

”Det er primært i
starten, vi hjælper.
Vi hjælper moren rent
praktisk med at få
arrangeret sig i forhold
til at komme op og
smøre madpakker eller
ved at følge børnene
til skole. Vi har også
hjulpet med at formidle
fra skolen til moren,
hvad barnet skal have
med i skole.”

Vurdér, hvor længe opholdet skal vare

Det er ofte usikkert, hvor længe mor og barn skal være på krisecentret. Mange krisecentre vælger at se tiden an ud fra en betragtning om, at et ekstra skoleskift som regel ikke er til gavn for barnet. Det er med til at forlænge den tid, hvor barnet ikke modtager undervisning. I denne periode kan krisecentret vælge at undervise børnene internt på centret eller understøtte at barnet kan arbejde videre fagligt fx ved at tage kontakt til barnets skole og få materialer og planer.

”Det er for voldsomt, at
et barn, der er trauma-
tiseret, skal forholde sig
til en helt ny skole og så
måske om en måned el-
ler to igen skal forholde
sig til en tredje skole.”

Vigtige spørgsmål, som krisecentret skal have fokus på

- 1. Trusselsbilledet:**
Er det sikkert for barnet eller den unge at gå i skole uden for kvindekrisecentret? Hvordan kan denne trussel håndteres, så alle er trygge?
- 2. Bopælsret og forældremyndighed:**
Er der fælles forældremyndighed? Skal moren ansøge om, at barnet skal have fast bopæl hos hende, eller skal hun ansøge om fuld forældremyndighed?
- 3. Varighed af opholdet:**
Hvor længe forventer moren og krisecentret, at hun og barnet eller den unge bliver på krisecentret? Hvordan kan barnet undgå at få et fagligt efterslæb, mens situationen endnu er under afklaring?
- 4. Undervisningsparathed:**
Er barnet så mærket af krisesituationen, at han eller hun vil have svært ved at deltage i undervisningen? Hvordan kan barnets generelle trivsel og undervisningsparathed øges?
- 5. Morens indstilling og situation:**
Er moren i stand til at tage hånd om sit barns skolegang, eller skal krisecentret understøtte hende i dette?
- 6. Undervisningstilbud:**
Hvilke muligheder er der for undervisning? Kan barnet fortsætte i sin egen skole? Er den lokale skole en mulighed? Har skolen mulighed for tage særlige hensyn til barnet?
- 7. Logistik:**
Kan det rent praktisk lade sig gøre, at barnet eller den unge fortsætter i sin egen skole eller en anden skole? Er der behov for at søge om støtte til transporten?

Læs mere

Lovgivning

Folkeskoleloven:

LBK nr. 665 af 20/06/2014.
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=163970>

Bekendtgørelse om befordring af elever i folkeskolen”:

BEK nr. 688 af 20/06/2014
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=163932>

Service-loven:

LBK nr. 254 af 20/03/2014.
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=161883>

Bekendtgørelse om forældreansvarsloven:

LBK nr. 1073 af 20/11/2012
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=141905>

Vejledning om forældre-myndighed og barnets bopæl:

VEJ nr. 9654 af 28/11/2013.
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=159172>

Rapporter

Kortlægning af undervisning af og lektiehjælp til undervisningspligtige børn og unge på kvindekrisecentre.
Rambøll:
www.uvm.dk/krisecentrerapport

Årsstatistik 2012,
Kvinder og børn på krisecenter:
<http://shop.socialstyrelsen.dk/products/rsstatistik-2012-kvinder-og-b-rn-p-krisecenter-tema-psykologsamtaler-til-kvinder-og-b-rn>

Årsstatistik 2009,
Kvinder og børn på krisecenter:
<http://shop.socialstyrelsen.dk/products/lokk-aarsstatistik-2009-kvinder-og-boern-paa-krisecenter>

Hjemmesider

Undervisningsministeriet:
www.uvm.dk

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold:
www.sm.dk

Socialstyrelsen:
www.socialstyrelsen.dk

Landsorganisation af kvindekrisecentre:
www.lokk.dk

KL:
www.kl.dk

Undervisning når børn flytter på krisecenter: Hvem kan gøre hvad?

Følgende er en oversigt over, hvordan de forskellige aktører kan hjælpe børn og unge på krisecentrene til at få undervisning.

Undervisning når børn flytter på krisecenter: Hvem kan gøre hvad?

Krisecentrets leder

- Etablere samarbejde med lokale skoler og kommunen om undervisning
- Etablere faste procedurer der sikrer børnenes undervisning
- Holde kontakt til kommunens skoleforvaltning og socialforvaltning fx den særlige kontaktperson ift. Statsforvaltningen
- Rekruttere personale/frivillige, som kan undervise eller bistå med skolearbejde, hvis det er nødvendigt

Frivillig på krisecenter

- Tale med mor og børn om deres situation og støtte dem
- Hjælpe mor og børn med at skabe hverdagsrutiner, som understøtter, at barnet får undervisning
- Tilbyde hjælp til at følge med i skolearbejdet

Ansæt på et krisecenter

- Spørge til undervisning af barnet så tidligt som muligt, efter at familien er ankommet til krisecentret
- Følge op på dette
- Støtte mor og barn i at barnet skal undervises
- Støtte op om at styrke barnets trivsel for eksempel ved at sørge for psykologhjælp
- Skabe sikker undervisningssituation for barn og mor
- Hjælpe moren med at informere bopæls- og opholdskommunen om, at barnet eller den unge opholder sig på krisecentret
- Understøtte moren i at få afklaret juridiske forhold om forældremyndighed, herunder henvise til kontaktperson for det særlige samarbejde med Statsforvaltningen
- Understøtte moren i at finde et egnet undervisningstilbud
- Hjælpe moren med at skabe struktur i hverdagen, som kan understøtte, at barnet får undervisning

Bopælskommunen

- Sikre undervisning til barnet eller den unge
- Eventuelt give støtte til transport til fra krisecenter til skole
- Sørge for de lovsikrede fire til ti timers psykologhjælp til barnet eller den unge, der er flyttet på krisecenter
- Tilbyde familierådgivning i form af vejledning om bolig, økonomi, arbejdsmarked, skole, daginstitution og sundhedsvæsen til kvinder og børn på krisecentret
- Indgå aftaler om samarbejde og finansiering med andre kommuner, hvortil bopælskommunens børn og unge kommer på krisecenter

Opholdskommunen

- Sørge for etablering af lokale samarbejdsaftaler mellem krisecentre og lokale skoler om midlertidig skolegang for børn og unge, der bor på krisecentret. Eventuelt udpege én skole i kommunen til at modtage børn og unge fra krisecentret
- Tilbyde undervisning af barnet eller den unge på en lokal skole
- Bistå med samarbejdsaftaler mellem krisecenter og skoler
- Afklare om kvinder og børn på krisecentret, der har bopæl i andre kommuner, har kontakt med en sagsbehandler i deres bopælskommune
- Være bindeled mellem krisecenter og kvindens bopælskommune
- Indgå aftaler om samarbejde og finansiering med andre kommuner, hvor kommunens krisecenter modtager børn og unge fra

Mor

- Informere sin kommune om, at barnet opholder sig på krisecentret
- Ansøge om midlertidig bopælsret hos statsforvaltningen, om nødvendigt ansøge om midlertidig forældremyndighed over barnet hos Statsforvaltningen
- Beslutte hvordan barnet skal undervises: Kan det fortsætte i sin gamle skole, skal det indskrives på en ny skole i nærheden af krisecentret, eller skal det have undervisning internt på krisecentret midlertidigt?
- Skabe en hverdag, som sikrer, at barnet kan modtage undervisning

Tillæg: Børn og unge på krisecentre skal også gå i skole

Skoleleder

- Indgå samarbejdsaftaler med det lokale krisecenter om undervisning af krisecentrets børn og unge
- Etablere faste procedurer for, hvad skolen gør, når der kommer børn og unge fra krisecentret
- Skabe tryghed og tillid hos mor og barnet eller den unge, der skal begynde på skolen
- Informere lærere og elever, hvis der skal tages særlige hensyn til barnet eller den unge

Statsforvaltningen

- Udpege en kontaktperson, der understøtter en smidig sagsbehandling mellem kommune og Statsforvaltning
- Vejlede om mulighed for midlertidig afgørelse om bopæl eller forældremyndighed
- Træffe en midlertidig afgørelse om forældremyndighed eller om barnets bopæl. Det skal ske hurtigst muligt og så vidt muligt inden fire uger, hvis der anmodes om det

